

DYNAMIKA VÝVOJE POLITIKY ZVÝŠENÉHO KOEFICIENTU DANĚ Z NEMOVITÝCH VĚCÍ V ČR

Pavel Zdražil

XXV. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách
22. – 24. červen 2022, Brno

Úvod

■ Od roku 2008 mají obce možnost stanovit výši místního koeficientu pro platbu daně z nemovitých věcí na úrovni 1 – 5, a tím ovlivňovat část svých daňových příjmů, resp.:

- *posilovat lokální autonomii,*
- *mírnit výpadky rozpočtů vlivem poklesu ekonomické aktivity,*
- *podporovat rozvoj,*
- *zatěžovat obyvatelstvo a podnikatele.*

■ Vybrané dosavadní poznatky k problematice dopadů změn místních daní:

- *vazby mezi zvyšováním daně z nemovitosti a udržováním úrovně základních veřejných služeb typu základní školství, zdravotnictví, bezpečnost, komunikace (Zdražil a Pernica, 2018),*
- *vyšší zdanění v zázemí větších regionálních center, a to jak v ČR (Zdražil a Pernica, 2021) nebo Francii (Dubois a Paty, 2010), tak v Severní Americe (Schneider, 1987),*
- *souvislosti změn v místních daních a ceny pitné vody v Rakousku (Klien, 2015),*
- *ve Skandinávii není přístup ke zdanění ovlivněn politickou příslušností k pravici nebo levici (Blom-Hansen, Monkerud a Sorensen, 2006),*
- *v ČR je podstatný fenomén tzv. „tax-mimicking“ (Sedmihradská a Bakoš, 2016).*

■ Limitace většiny dosavadních studií v prostředí ČR:

- *realizovány poměrně brzy po zavedení této inovace,*
- *období bezprostředně po roce 2008 je ovlivněno dopady celosvětové ekonomické krize,*
- *počáteční nestabilita – experimentování a „osahávání si“ nového nástroje.*

■ Nyní, tedy s delším odstupem od uvedení, už lze zřejmě uvažovat o určité stabilizaci nástroje v rámci fiskálních politik jednotlivých municipalit.

=> Čas se na problematiku zavádění zvýšeného koeficientu znovu zaměřit a přispět k prohloubení závěrů předchozích studií.

■ **Cílem příspěvku je zhodnotit dosavadní dynamiku vývoje a prostorové souvislosti zavádění politiky zvýšeného místního koeficientu daně z nemovitých věcí v prostředí municipalit ČR.**

Metodika

Období let 2009-2021:

- *pozornost věnována i dílčím obdobím 2009-2015 a 2015-2021,*
- *okrajově zachyceno i období 2000-2008.*

Všechny obce ČR (6254):

- *pozornost věnována současnému administrativnímu členění území,*
- *okrajově historické členění, respektive země Česká a Moravskoslezská.*

Data:

- *o rozpočtech obcí čerpána z databáze Monitor státní pokladny (Ministerstvo financí ČR, 2022),*
- *o aplikované výši místních koeficientů daně z nemovitosti získána od Ministerstva financí ČR podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.*

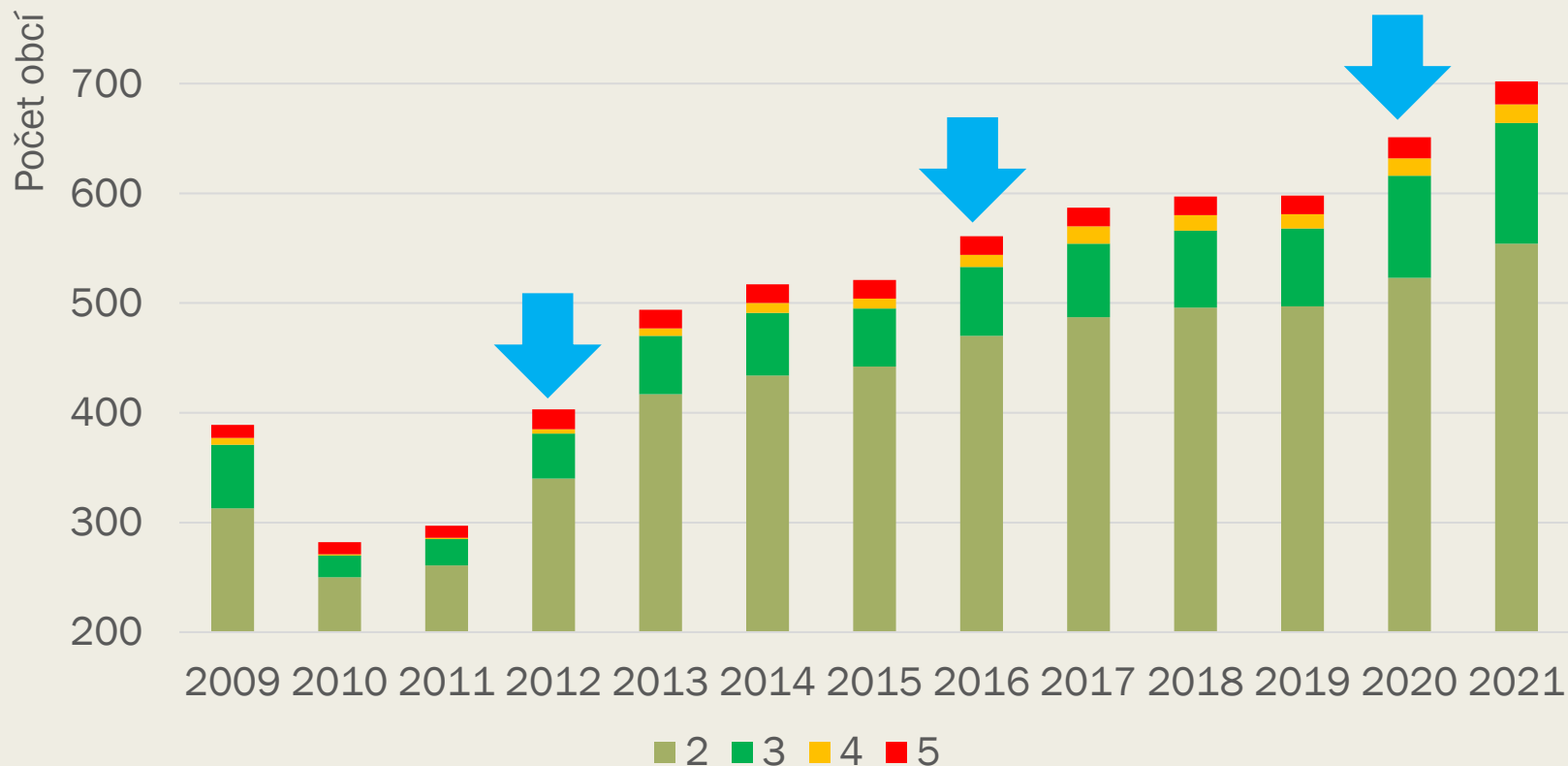
Metody:

- *analýza vývoje základních statistických charakteristik, komparace růstových a poměrových indexů a analýza vývoje prostorového rozložení sledovaného jevu v čase,*
- *data za jednotlivé obce byla statisticky zpracována a agregována do podoby umožňující prezentaci ve formě grafů, tabulek a kartogramů.*

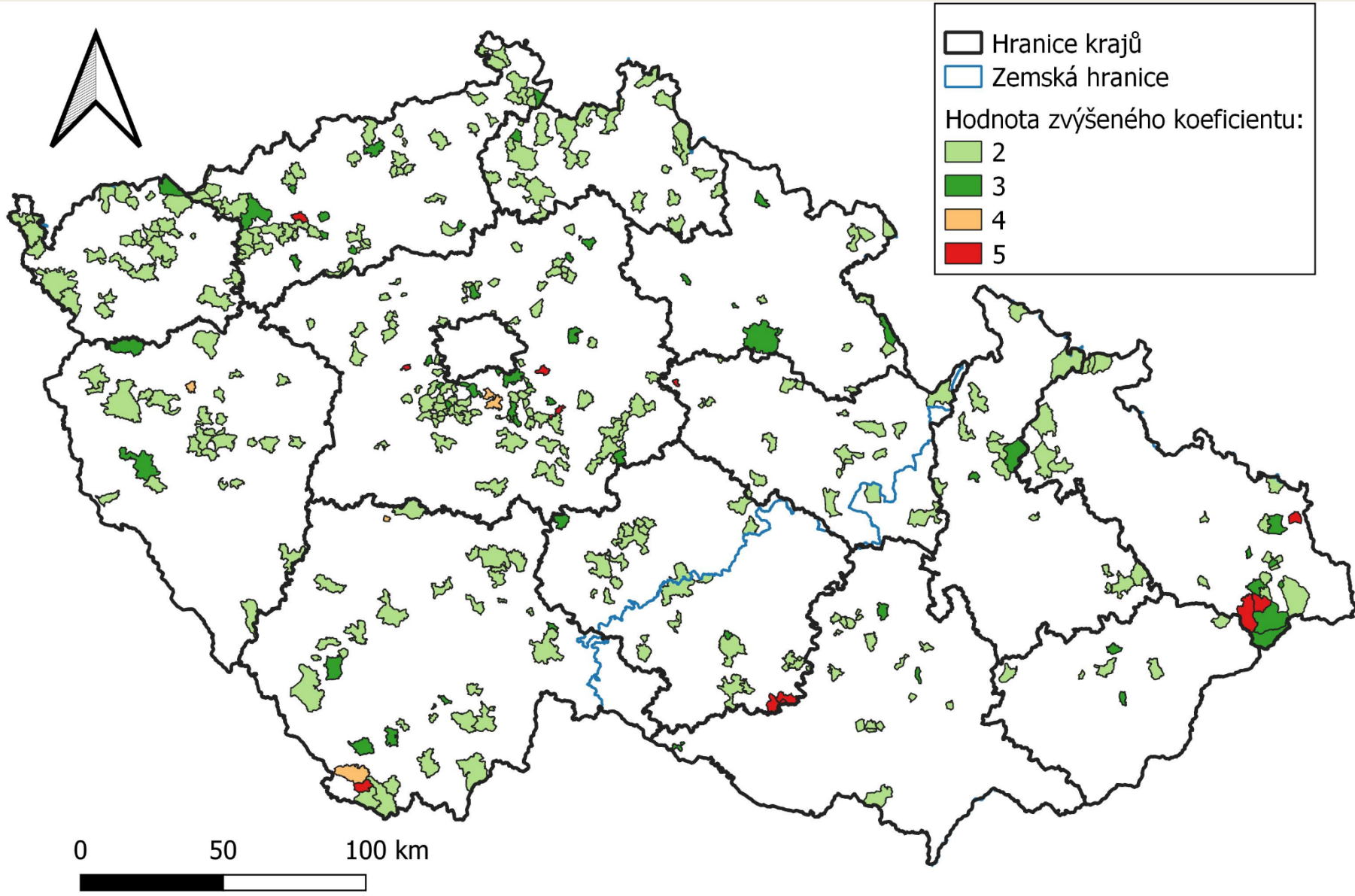
Vývoj příjmů obecních rozpočtů

	2000	2004	2008	2009	2010	2012	2015	2018	2021	2021 /2000	2008 /2000	2021 /2009
Příjmy (mld.)	148,5	245,8	269,2	261,3	283,2	240,7	279,5	330,8	392,1	2,6	1,8	1,5
- z toho: daň z nemovitosti	4,2	4,9	5,1	6,3	8,7	9,6	10,3	10,9	11,9	2,9	1,2	1,9
Podíl daně z nemovitých věcí na příjmech obcí:										Poznámka: Tato část analýzy je provedena bez hl. m. Prahy, která má postavení nejen obce, ale také kraje		
- bez zvýšeného koeficientu	2,81 %	2,00 %	1,89 %	1,96 %	2,51 %	3,09 %	2,71 %	2,34 %	2,28 %			
- se zvýšeným koeficientem				4,35 %	5,99 %	7,69 %	6,76 %	6,18 %	5,66 %			

Vývoj zavádění zvýšeného místního koeficientu daně z nemovitosti

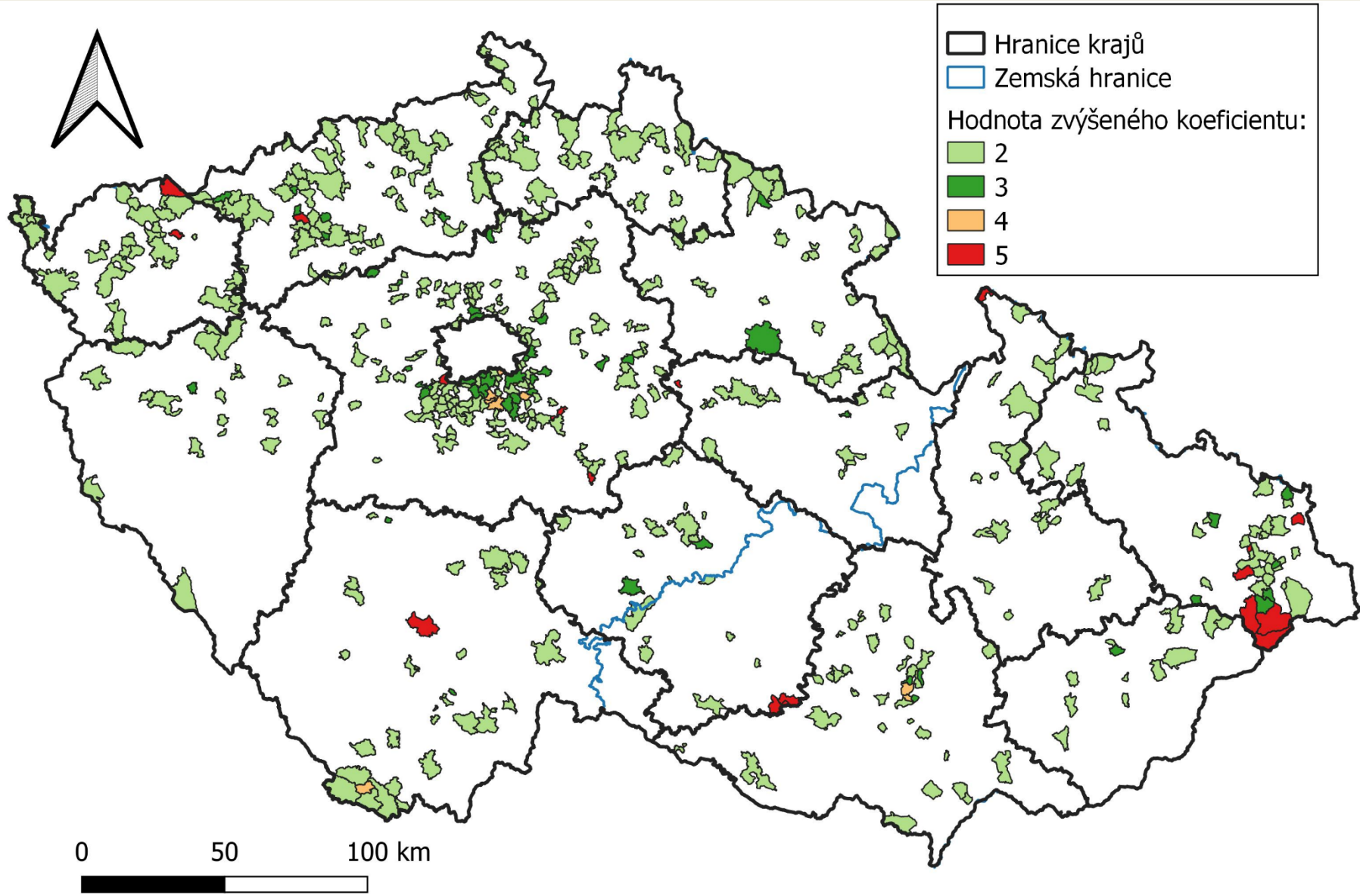

Prostorové rozložení obcí se zvýšeným koeficientem daně z nemovitosti (2009)

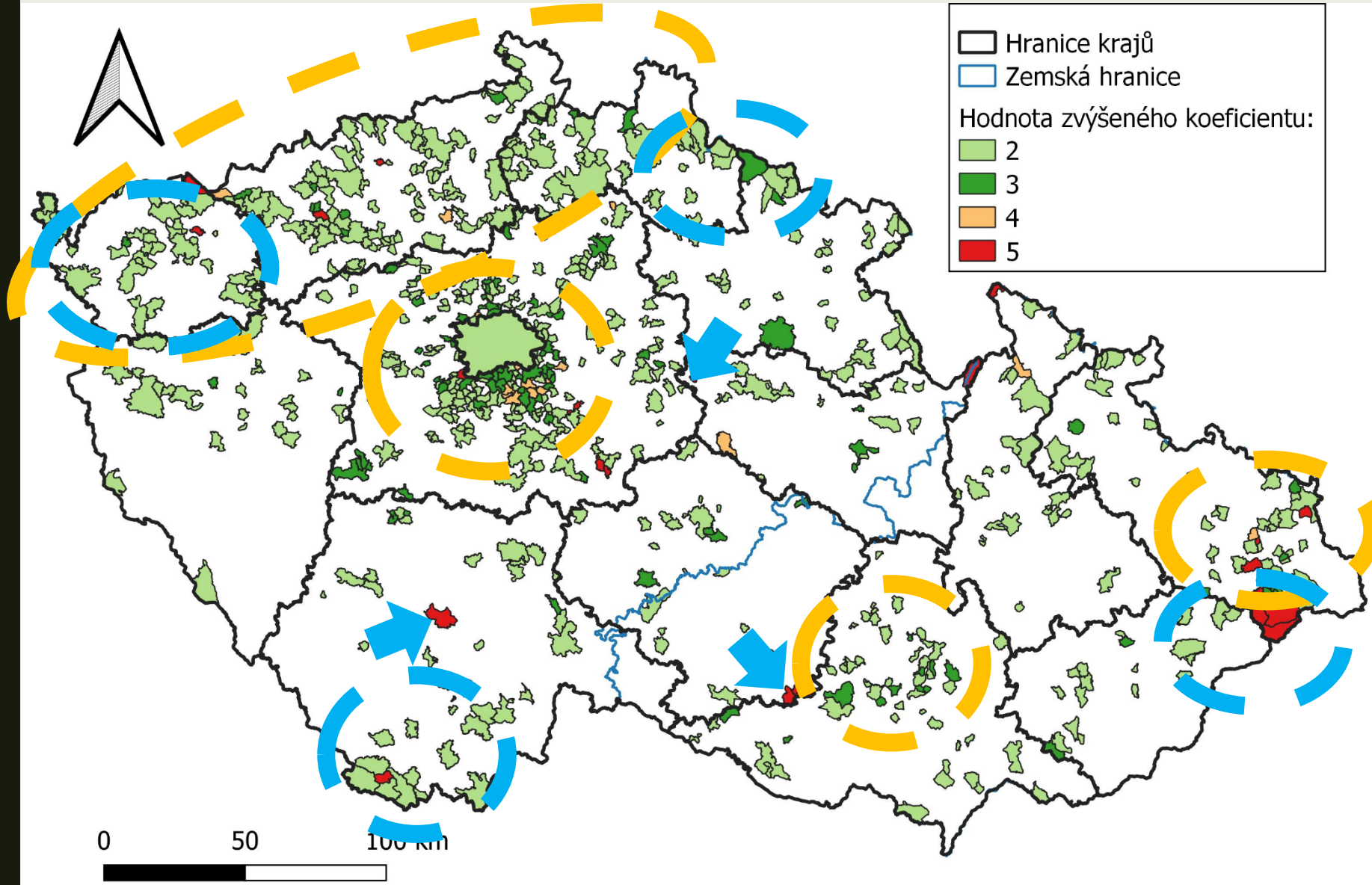

Prostorové rozložení obcí se zvýšeným koeficientem daně z nemovitosti (2015)

Prostorové rozložení obcí se zvýšeným koeficientem daně z nemovitosti (2021)

Závěry

Navýšení příjmů prostřednictvím koeficientu daně z nemovitosti využívá stále více obcí – v roce 2021 již více než 10 % obcí.

U obcí se zvýšeným koeficientem činí podíl příjmů z daně z nemovitosti $\approx$ cca 6 %. U ostatních obcí jen cca 2,5 %.

Pravidelné střídání fáze zvyšování daně s fází stability. Zřejmě souvisí s cyklem voleb do obecních zastupitelstev.

Politika vyšší daně je nejčastěji realizována obcemi:

- *v regionech historických Čech, zvláště pak při severozápadní hranici se SRN,*
- *v zázemí největších regionálních center – Praha, Brno a Ostrava,*
- *s významnými rekreačními lokalitami (horské a lázeňské resorty),*
- *s areály s rozlehlými stavbami strategického významu (elektrárny, důlní stavby, zásobníky apod.).*

V jednání obcí lze ve vztahu k politice vyššího zdanění spatřovat racionalitu, která je zřejmě vedena snahou o zatížení subjektů produkujících významné negativní externality.

Je však otázkou, na kolik je toto zatížení kompenzováno rozvojovými aktivitami.

PAVEL ZDRAŽIL (Pavel.Zdrazil@upce.cz)
Fakulta ekonomicko-správní,
Univerzita Pardubice
(<http://www.uni-pardubice.cz>)

Studentská 95,
532 10 Pardubice, Česká republika

